

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B.L.

przeciwko A.C.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 30 września 2009 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 27 lipca 2009 r., sygn. akt [...],

- 1) zmienia zaskarżone postanowienie w punkcie II (drugim) w ten sposób, że pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi pierwszej instancji;**
- 2) pozostawia Sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.**

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 1 czerwca 2009 roku odrzucił, jako spóźniony sprzeciw pozwanego A.C. od nakazu zapłaty z dnia 8 grudnia 2008 r.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany zarzucając naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 133 § 2a k.p.c. poprzez przyjęcie, że doręczenie nakazu zapłaty na adres pozwanego wskazany w ewidencji działalności gospodarczej nie będący jednocześnie jego miejscem zamieszkania rozpoczyna bieg terminu na wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty. Pozwany argumentował, że art. 133 § 2a k.p.c. dotyczy wyłącznie podmiotów wpisanych do rejestru sądowego, a pozwany jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą wpisywany jest do ewidencji działalności gospodarczej, wobec czego nakaz zapłaty nie został skutecznie doręczony, a tym samym nie rozpoczął się bieg terminu na wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty.

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2009 roku Sąd Okręgowy w Ś. uchylił zaskarżone postanowienie oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 837 zł (osiemset trzydzieści siedem złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd uznał za słuszny zarzut naruszenia art. 133 § 2a k.p.c. Wskazał, że przepis ten ma zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorców wpisanych do rejestru sądowego, a tymczasem pozwany, jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 zm.), podlega wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania przedsiębiorcy (art. 7a ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 ze zm.)). Ewidencje działalności gospodarczej nie są rejestrami sądowymi, a więc do osób fizycznych będących przedsiębiorcami nie stosuje się sankcji z art. 133 § 2a k.p.c. Z tych też względów Sąd uznał, że doręczenie dokonane pod adres wskazany w ewidencji działalności gospodarczej, nie będący

jednocześnie miejscem zamieszkania pozwanego, nie było skuteczne i nie rozpoczynało biegu terminu na wniesienie sprzeciwu, a zatem wniesiony przez pozwanego sprzeciw od nakazu zapłaty nie mógł być odrzucony jako spóźniony.

W przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego Sąd Okręgowy w Ś. oparł swoje rozstrzygnięcie na art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 397 § 2 k.p.c.

Powyższe postanowienie w przedmiocie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego (pkt II postanowienia) zaskarżyła powódka. Podniosła, że Sąd Okręgowy zasądając od powódki na rzecz pozwanego kwotę 837 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego dopuścił się naruszenia art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie bowiem z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, obowiązek zwrotu kosztów procesu zależy od ostatecznego wyniku sprawy, a nie od wyniku postępowania w poszczególnych instancjach. Z tych też względów sąd drugiej instancji powinien pozostawić rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego sądowi pierwszej instancji stosując w drodze analogii art. 108 § 2 k.p.c.

W konkluzji zażalenia powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego (pkt II postanowienia) lub jego zmianę, poprzez pozostawienie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego sądowi pierwszej instancji. Wniosła także o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 394¹ § 1 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 19 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2009 r. Nr 69, poz. 592), zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji dotyczące kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Oznacza to, że od dnia wejścia w życie przywołanej nowelizacji, tj. od dnia 22 maja 2009 roku, dopuszczalne jest wniesienie do Sądu Najwyższego zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji

rozstrzygające w przedmiocie kosztów procesu, o ile te nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji.

Artykuł 98 § 1 k.p.c. kreuje zasadę, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest do zwrotu stronie przeciwnej - na jej wniosek - kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (tzw. zasada odpowiedzialności za wynik procesu). Oznacza to, że o obowiązku zwrotów kosztów procesu decyduje ostateczny wynik sprawy (por. postanowienie SN z dnia 14 lutego 1968 r. sygn. akt I PZ 75/67, niepubl.; postanowienie SN z dnia 9 października 1967 r., sygn. akt I CZ 81/67, niepubl.; postanowienia SN z dnia 12 sierpnia 1965 r., sygn. akt I CZ 80/65, OSNC 1966, nr 3). Powyższa zasada dotyczy wszystkich kosztów procesu niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony poniesionych przez stronę wygrywającą sprawę, w tym także kosztów jakie ta poniosła w związku z prowadzonymi w toku postępowania w sprawie postępowaniami wypadkowymi (incydentalnymi). Obowiązek poniesienia tychże kosztów spoczywa bowiem wyłącznie na stronie przegrywającej sprawę (art. 98 § 1 k.p.c.) i to niezależnie od wyniku postępowania wypadkowego.

Rację ma skarżąca podnosząc, że ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie obowiązku pokrycia kosztów postępowania zażaleniowego wszczętego wniesieniem przez pozwanego zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji o odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty możliwe będzie dopiero po wydaniu orzeczenia w przedmiocie żądania pozwu (rozstrzygnięciu w sprawie). Stronie wygrywającej sprawę należy się bowiem od przeciwnika zwrot kosztów procesu, w tym także zwrot kosztów postępowania incydentalnego, chociażby w postępowaniu tym uległa przeciwnikowi. W sytuacji takiej o zakresie zwrotu kosztów procesu decyduje ostateczny wynik sprawy (postanowienie SN z dnia 7 listopada 1966 roku, sygn. akt I PZ 66/66, OSP 1968, nr 1).

Uchylenie postanowienia sądu pierwszej instancji o odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty nie przesądza o ostatecznym rozstrzygnięciu w sprawie, stąd też Sąd Okręgowy w Ś., rozpatrując zażalenie na postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty, nie był władny orzekać w przedmiocie obowiązku zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. O tym bowiem która, ze stron sporu

będzie stroną przegrywającą sprawę, zobowiązaną do ich zwrotu, decydować będzie ostateczny wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.).

Z tych też względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w punkcie drugim sentencji.